

Hoe kunnen we groen gedrag stimuleren?

Het Gedragsteam van Stadsbeheer en onderzoekers van OBI hebben onderzocht hoe Rotterdammers aan te zetten zijn tot groen gedrag: gedrag op privéterrein of nabij de woning dat bijdraagt aan biodiversiteit of klimaatadaptatie. Denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van planten op het balkon, het vervangen van tegels in de tuin door begroeiing, of het plaatsen van een wormenhotel. Deze feitenkaart beschrijft de belangrijke inzichten van het onderzoek, aan de hand van vijf onderwerpen:

1. Woonomgeving
2. Motieven
3. Communicatie
4. Subsidies
5. Vertrouwen

Informatie over de auteurs, opdrachtgever en de onderliggende rapportages vind je aan het einde van deze feitenkaart.

1. Woonomgeving.

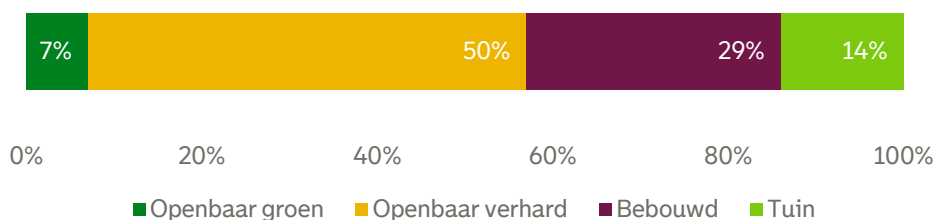
Als we als gemeente Rotterdammers willen aanzetten tot groen gedrag, is het belangrijk rekening te houden met hun fysieke woonomgeving. Die verschilt sterk van persoon tot persoon en bepaalt in hoge mate welk groen gedrag mogelijk is. Sommige Rotterdammers hebben bijvoorbeeld een tuin, anderen hebben alleen een balkon en sommigen hebben geen van beide. **Wil je ook Rotterdammers zonder tuin betrekken, laat dan zien wat er kan op een balkon en op de stoep voor de deur.**

Zichtbaar groen werkt stimulerend voor bewoners om te vergroenen. In buurten met veel groene voortuinen zullen mensen met alleen tegels in hun tuin sneller geneigd zijn ook hun tuin te

vergroenen. In buurten waar weinig (voor)tuinen of balkons zijn, hebben bewoners niet alleen minder mogelijkheden om te vergroenen, maar ook weinig voorbeelden van groene tuinen en balkons. Daarom is belangrijk: **geef als gemeente het goede voorbeeld door stoepen te vergroenen, vooral daar waar ze breed en kaal zijn.** En durf daarbij verder te gaan dan een groene boomspiegel of een smal geveltuintje. Met substantiële ingrepen kun je bewoners inspireren en mogelijk een sneeuwbal effect veroorzaken.

Figuur 1. Een voorbeeld van het percentage (on)verhard openbaar oppervlak, hier in Bospolder, Tussendijken, Spangen (Bron: Gis-data gemeente Rotterdam).

2. Motieven.

Als gemeente vinden we groen gedrag belangrijk omdat het bijdraagt aan biodiversiteit of klimaatadaptatie. Maar bewoners kunnen ook andere motieven hebben voor het door ons gewenste gedrag. Denk bijvoorbeeld aan gezelligheid (een actie samen met anderen doen), een mooiere tuin of woning, een fijne groene speelplek buiten voor de kinderen, of misschien zelfs geldbesparing (als een voor het klimaat betere keuze ook een goedkopere keuze is). **Breng mogelijke motieven in kaart en speel daarop in met communicatie en het aanbod van subsidies en ondersteuning.** Bedenk daarbij dat voor de maatschappij het resultaat belangrijker is dan het motief dat ertoe geleid heeft. Is bijvoorbeeld een groep Rotterdammers niet over te halen met een verhaal over het

belang van de bij, gebruik dan een andere boodschap om hen te verleiden planten aan te schaffen die goed zijn voor deze insecten.

Voor groen gedrag is 'ruimte in het hoofd' nodig. Het is vooral belangrijk voor de lange termijn, maar veel Rotterdammers ervaren niet de luxe om zich daarmee bezig te houden, zeker in tijden van bijvoorbeeld een energiecrisis. **Probeer groen gedrag daarom ook te koppelen aan goede ondersteuning en acties die bijdragen aan sociale samenhang in de wijk en mentaal welbevinden.**

3. Communicatie.

De gemeente zet een grote diversiteit aan websites en andere communicatiemiddelen in om Rotterdammers tot groen gedrag aan te zetten. Er wordt erg veel informatie geboden en de communicatiemiddelen verschillen sterk qua boodschap, afzender en (schrijf)stijl. Dat maakt het er niet duidelijker op voor Rotterdammers die willen weten wat ze zelf kunnen doen. **Breng eenheid in de communicatiemiddelen, beperk de informatie waar mogelijk, zorg voor herkenbaarheid en leid de bewoner naar één plek.** Bedenk daarbij dat scheidslijnen binnen de gemeentelijke organisatie, zoals tussen biodiversiteit en klimaatadaptatie, voor buitenstaanders slechts nuanceverschillen zijn. Kom met één boodschap naar buiten! Nauwe samenwerking in communicatie over beleidsprogramma's heen is van groot belang.

In de communicatie is niet alleen verbetering mogelijk als het gaat om eenheid en overzicht creëren, maar ook qua inhoud. **Zorg dat informatie over wat Rotterdammers zélf kunnen doen en hoé, prominenter wordt aangeboden en helder en concreet is.** Nu is de informatie vaak

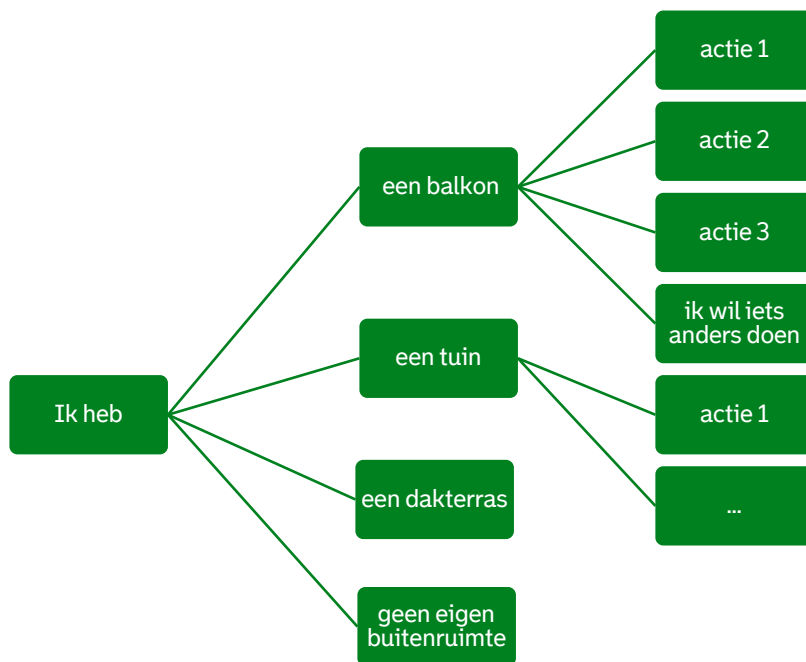
ingewikkeld, vooral voor de vele mensen die weinig kennis hebben van klimaatadaptatie of biodiversiteit. Stel jezelf de vraag of het nodig is om Rotterdammers diepgaand over die thema's te informeren; misschien is het voldoende als de boodschap kort en krachtig is en snel duidelijk is hoe de Rotterdammer zelf kan handelen. Bied bewoners daarbij geen woud aan keuzes en mogelijkheden, maar een beperkte selectie van kansrijke opties die stap voor stap worden uitgelegd en vanuit één loket gefaciliteerd worden.

Het is ook essentieel dat de communicatie verschillende doelgroepen aanspreekt, bijvoorbeeld mensen met tuinen, mensen met balkons, eigenaren en huurders en mensen met verschillende kennisniveaus. Nu zien we nog te veel een algemeen verhaal dat vooral gericht lijkt op tuinbezitters met bovengemiddeld veel kennis en interesse in groene thema's. **Bied informatie en mogelijkheden voor elke groep die je tot handelen wilt aanzetten en leidt ze direct met aansprekende beelden naar de voor hen relevante informatie.**

Figuur 2. Flyer Regenbestendig en natuurvriendelijke tuin

Figuur 3. Voorbeeld van informatievoorziening per doelgroep.

4. Subsidies.

Het aanleggen van groen kost geld. De stenige wijken van Rotterdam zijn vaak ook de wijken waar de minder kapitaalkrachtige Rotterdammers wonen. Kosten kunnen dan ook een belangrijke belemmering zijn voor groen gedrag, juist daar waar het hard nodig is.

De gemeente zet subsidies in om dit probleem te ondervangen. Wij zien verschillende mogelijkheden om de effectiviteit van de subsidies te vergroten. **Krijg daarom als gemeente meer zicht op het bereik en de impact van de subsidies.** Belangrijke vragen daarbij zijn onder andere: welke groepen Rotterdammers maken nu vooral gebruik van de subsidies, waarom vragen juist zij subsidies aan (en anderen niet of minder), waar zetten ze het geld voor in en wat levert dat op?

Er zijn verschillende soorten subsidies beschikbaar voor vergroening in Rotterdam, waaronder subsidies van de gemeente en van provincie en waterschappen. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat er veel subsidies worden aangevraagd

bij Opzoomer Mee en dat er relatief weinig gebruik wordt gemaakt van andere subsidiemogelijkheden. **Maak het aanvragen van subsidie daarom laagdrempelig en geef het een sociaal karakter.** Het roept ook de vraag op of de bestaande subsidiemogelijkheden voldoende benut worden en of ze niet te veel versnipperd zijn. Net als voor communicatie is dan ook hier het advies: **brenghet, met andere subsidieverstrekkers, eenheid in het subsidieaanbod, zorg voor herkenbaarheid en leid de bewoner naar één plek.**

Een belangrijk aandachtspunt is het **vergroten van de toegankelijkheid van de subsidiemogelijkheden voor verschillende groepen.** Die toegankelijkheid, of het gebrek eraan, wordt bepaald door verschillende factoren, waaronder de bekendheid en vindbaarheid van de subsidiemogelijkheden, de mate waarin de subsidieprocedures duidelijk en eenvoudig zijn (ook voor niet doorgewinterde subsidieaanvragers) en de subsidievooraanbiedingen. Bij dat laatste gaat het om zaken als: zijn er subsidies voor alle soorten groepen en

individue (ook voor bijv. huurders en mensen zonder tuin)? Zijn er veel aanvullende eisen waar aanvragers aan moeten voldoen? Komt het geld snel beschikbaar en hoeven mensen het niet voor te schieten? Zijn de bedragen aantrekkelijk voor mensen met weinig eigen middelen?

Als het gaat om toegankelijkheid en laagdrempeligheid van ondersteuning voor Rotterdammers

om te vergroenen, adviseren wij ook nadrukkelijk om **hulp in natura** te overwegen, bijvoorbeeld in de vorm van een groencoach, een afhaalbaar plantenpakket of een groenproject waarop Rotterdammers kunnen intekenen. Het onderzoek duidt erop dat ontzorging misschien nog belangrijker is dan geld om Rotterdammers tot groen gedrag te verleiden.

5. Vertrouwen .

De gemeente wil graag vergroenen samen met de Rotterdammers. In haar communicatie benadrukt de gemeente dit vaak, zoals in het voorbeeld hier naast. Soms echter, als het gaat over wat wel en niet mag met betrekking tot vergroening, ondersteunt de toon dit echter niet altijd. **Beoordeel in hoeverre de regels en communicatie over groen gedrag de Rotterdammers benaderen vanuit vertrouwen in plaats van wantrouwen, en pas dit aan op de plaatsen waar dit nog niet gebeurt.**

Figuur 4. Een voorbeeld van uitgesproken vertrouwen: 'Samen aan de slag'.

Auteurs

Deze feitenkaart kwam tot stand door samenwerking tussen onderzoekers van OBI (Onderzoek en Business Intelligence: Berdi Christiaanse, Martijn Epskamp, Netty van Veelen) en het Gedragsteam Stadsbeheer Anna Schäfer, Ry Fiere, Marianne Vogels).

Meer lezen?

[Hoe stimuleren we Rotterdammers tot groene gedragingen?](#)

[Rotterdammers over klimaat en duurzaamheid: resultaten uit de Omnibusenquête.](#)

[Middelen om klimaatadaptief gedrag te stimuleren.](#)

[Verslag van de schouw in Bospolder en Carnisse.](#)

Datum

9-5-2023

Gemeente
Rotterdam